

SVÄTÍ KOŠICKÍ MUČENÍCI
Prípravný rok

SVÄTÝ MELICHAR GRODECKÝ (tretia katechéza)¹

ČAS PRE BOHA

Veková kategória: birmovanci (14 a viac rokov)

Pomôcky: text Sv. písma, pracovný list, príloha č. 1 – v prípade, že chceme použiť životopis sv. Melichara na ďalšiu prácu.

Vovedenie do témy: Motivačný rozhovor:

Aký ste mali dnes deň? Bol náročný? Zažili ste niečo príjemné, popr. nepríjemné? Kto z vás chce byť teraz na stretnutí a tráviť tu čas? Kde by ste radšej chceli byť, tu, či niekde doma, s kamarátmi von? Je toto stretnutie dôležité? Ako využijete čas na tomto stretnutí? Možno sa pýtate, prečo vám kladiem takéto otázky? Zaujíma ma, čo je pre vás dôležité. Či čas, ktorý venujeme Bohu je pre vás dôležitý. (Účastníci môžu vypracovať prvú úlohu v pracovnom liste). Koľko času denne venujete Bohu? Koľko času venujete učeniu (mimo školy)? Koľko času venujete chatu na sociálnych sieťach? Koľko času trávite pozeraním TV? Koľko času venujete rodičom, súrodencom? Čomu ešte venuje čas? Je pre vás čas dôležitý? Vnímate jeho hodnotu?

Počúvanie spojené s aktivitou: Na dnešnom stretnutí sa budeme zamýšľať nad udalosťou zo života sv. Melichara, ktorá ovplyvnila jeho životné smerovanie. Tento zážitok opisuje Melichar v rámci kolokvia svojmu novicmajstrovi.²

V detstve Melichar ťažko ochorel a jeho otec a starý otec sa rozhodli, že ho odvezú do Čenstochovej k Panne Márii, aby mu vyprosili milosť uzdravenia. Cesta bola nebezpečná, nielen preto, že bola zima, ale aj preto, že viedla cez lesy, ktoré sa hemžili vlkami. Dedo a otec sa na cestu pripravovali veľmi zodpovedne. Melichara naložili na sane a dali sa na cestu. Na svojom putovaní naozaj narazili na vlkov, s ktorými museli bojovať. Svorka vlkov obkľúčila sane. Vtom zozadu naskočil na sane vlk a vrhol sa na Melichara. Bol to okamih. Nejaká sila ho však vymrštila zo saní. Padol na sneh. Dedo bol v okamihu pri ňom. Ale vlk už ležal s prelomenou chrbticou na zemi. Na snehu stýdla čerstvá krv. Pred koňmi vpredu sa vedľa otca vynorila mohutná postava muža v čudnom čiernom plášti a obrovským kyjačiskom krúžil nad zvyškom dvoch vlkov. Potom ďalší z vlkov sa vyvalil ako hračka a posledný živý sa dal na panický útek. „Som fráter Mikuláš! A tam za saňami páter Kazimierz. Ideme do Czenstochovej, Prenocovali sme tu v neďalekej horárni. Začuli sme krik a všetko sme pochopili. Vlci sú také dotieravá háveď. Inak, rád sa s nimi ponat'ahujem....“ „Chlapče, ty si sa dnes znovu narodil. Pri každom narodení je však ruka božia. Pán ťa sprevádzal na tejto

---

¹ Autorka katechézy: Hovancová, Zuzana, metodička DKÚ Košice, Košická arcidiecéza

² Tóth, Jozef, *Spev košického tria*. Slovo, a. s., 1995

SVÄTÍ KOŠICKÍ MUČENÍCI Prípravný rok

---

ceste. Má s tebou plány! Boh ťa opatruj! A venuj celý život Bohu! Pozri sa na mňa. Nič nemám a mám všetko, keď mám Boha..." Zdalo sa mi vtedy, akoby sme boli prekročili priestor a čas a vstúpili do nového priestoru a času, ktorý sa nedrobí. Neskladá sa z častí a z unikajúcich chvíľ, ale je ako obrovský stred ohniska, ktorý všetko stravuje. Jeho stred je všade. Niet okrajov, niet minulosti, ani budúcnosti, iba všetko prežarujúce „teraz“. Všetko má inú chuť a vôňu.... Novicmajster sa opýtal: „A myslíte, že takýto zážitok a citové vzrušenia stačia na to, aby ste sa stali novicom a neskôr kňazom Spoločnosti Ježišovej?“ „Sám osebe nestačí. Ale za touto príhodou Ktosi stál. Tak ako stojí aj za inými, celkom bezvýznamnými vecami. I ja som mal mnoho príhod aj ony ma tu posúvali, ale tá najsilnejšia bola: boj s vlkmi. Domnievam sa, že je dôležité, aby sme nevníмали len veci, ale aj to, čo je za vecami a príhodami.... Vtedy, ale najmä teraz som pochopil a rešpektoval hlas, ktorý mi vo svedomí povedal: Tvojím poslaním bude boj s vlkmi.“

Otázky na diskusiu: Vo svojom rozprávaní sv. Melichar opisuje splynutie času s Božou nadčasovosťou. Postrehli ste to? Prečítame si tú pasáž ešte raz a budeme uvažovať nad jej odkazom. *Zdalo sa mi vtedy, akoby sme boli prekročili priestor a čas a vstúpili do nového priestoru a času, ktorý sa nedrobí. Neskladá sa z častí a z unikajúcich chvíľ, ale je ako obrovský stred ohniska, ktorý všetko stravuje. Jeho stred je všade. Niet okrajov, niet minulosti, ani budúcnosti, iba všetko prežarujúce „teraz“. Všetko má inú chuť a vôňu....* V živote človeka sa stáva, že zažije udalosti, ktoré majú veľký vplyv na jeho život. To sa stalo aj Melicharovi, ktorý si v istom okamihu uvedomil, že čas a priestor v ľudskom živote nie je odčlenený od Boha, ale je jeho súčasťou a prítomnosťou. Z jeho životopisu vieme, že Melichar bol veľmi činorodý a vo svojom živote využíval čas naplno, aby šíril učenie katolíckej Cirkvi a zároveň, aby nasledoval Ježišov príklad – konať dobro.

Práca s textom Sv. písma:

Mk 11, 12 – 14

¹²Keď na druhý deň z Betánie odchádzali (Ježiš s učeníkmi), pocítil hlad. ¹³Zďaleka zazrel figovník s lístím. Išiel k nemu, či na ňom niečo nenájde. Ale keď k nemu prišiel, nenašiel nič, len lístie; nebol totiž čas fig. ¹⁴I povedal mu: "Nech z teba už nikdy nik neje ovocie!" A jeho učeníci to počuli.

Analýza textu spojená s otázkami na uvažovanie:

Ak je figovník obsiaty listami, mal by začať rodiť ovocie. V čase keď Ježiš prechádzal okolo nebolo ešte obdobie zrenia ovocia. Avšak figovník z evanjelia bol iný, nakoľko bol plný lístia, čiže sa dalo predpokladať, že mal začať rodiť ovocie. No nebolo na ňom žiadne ovocie. Čas úrody nenaplnil. Čo symbolizuje neúrodný figovník? Je symbolom toho, že čas, ktorý je nám

SVĚTÍ KOŠICKÍ MUČENÍCI Přípravný rok

---

daný máme využiť naplno. Bol Ježiš nespravodlivý, keď preklial figovník, na ktorom nebolo žiadne ovocie, keď nebol čas fig? Nie. Chce nás na niečo dôležité upozorniť? Čo nám chce Ježiš povedať skrze túto udalosť? Čas je nám daný. Práve teraz sme na svete, aby sme spoznali a splnili svoje poslanie. Určite si kladiete niekedy otázku: „Prečo som sa narodil práve teraz, v tomto storočí, na tomto mieste, týmto rodičom...“ A podarilo sa vám nájsť odpoveď na tieto otázky? Odpoveď nám ponúka Ježiš. Sme tu, aby sme urobili svet lepším, aby sme plnili Božiu vôľu. Nie sme zodpovední za to, do akej doby sme sa narodili. Sme zodpovední za to, akú dobu vytvoríme. Vždy je čas hľadať Božiu vôľu, vždy je čas plniť Boží plán v našom živote, vždy je čas konať dobro.... Často počujeme, že dnešná doba je zlá. Porozmýšľajme, ako môžeme túto dobu urobiť lepšou. Urobiť ju horšou zvládneme poľahky, ale lepšou si vyžaduje úsilie a osobnú zaangażovanosť. Je potrebné vnímať, že čas, ktorý je nám daný, má splynúť s Bohom, ktorý je nadčasový. Boh nevníma čas v ľudskom ponímaní. Boh vždy koná v plnosti času. V plnosti času prišiel Ježiš na svet, aby ho vykúpil a spasil. V plnosti času prišiel na svet sv. Melichar, aby vydal svedectvo o Pravde. V plnosti času sme prišli my na svet. Aká je naša úloha? Urobíme tento svet lepším? Budeme svedčiť o Kristovi?

ČAS PRE BOHA³

1. K nižšie uvedeným činnostiam napíšte percento, koľko času ste venovali jednotlivým aktivitám. Zamyslite sa nad včerajším dňom. Po skončení úlohy uvažujte nad otázkami uvedenými pod zadaním.

Činnosť	Percentuálne vyjadrenie
• Rozhovor s rodičmi	%
• Pomoc súrodencom (hra, úlohy...)	%
• Chat na sociálnych sieťach	%
• Pozeranie TV	%
• Príprava na vyučovanie	%
• Krúžky	%
• Byť vonku s kamarátmi	%
• Spanie (leňošenie, počúvanie hudby...)	%
• Modlitba (sv. omša)	%
• Iné (uveďte, čo).....	%
Σ	

Vyhovuje Vám takto strávený čas? Poniektorým možno áno. Ak by sme začali uvažovať nad Božou vôľou v našom živote, zmenili by sa percentá v jednotlivých činnostiach? Ak áno, čo a ako? Je pre Vás dôležité hľadať Božiu vôľu? Čo považujete za dôležitejšie ako Boží plán pre Váš život?

2. Prečítajte si text zo Sv. písma a porozmýšľajte nad časom, ktorý nám je daný.

Mk 11, 12 – 14

¹²Keď na druhý deň z Betánie odchádzali, pocítil hlad. ¹³Zďaleka zazrel figovník s listím. Išiel k nemu, či na ňom niečo nenájde. Ale keď k nemu prišiel, nenašiel nič, len listie; nebol totiž čas fig. ¹⁴I povedal mu: "Nech z teba už nikdy nik neje ovocie!" A jeho učeníci to počuli.

Vlastnými slovami vysvetlite nasledujúce tvrdenia:

- Aký rozdiel je medzi figovníkom a našim životom?
- Je vždy čas na hľadanie Boha?
- Čo robíte, aby ste hľadali a plnili Boží plán vo Vašom živote?

3. Ako využíval čas sv. Melichar si prečítate v odkaze. Môžete vypísať zo životopisu tie časti, ktoré hovoria o správnom využití času.

---

³ Autorka pracovného listu: Hovancová, Zuzana, metodička DKÚ Košice, Košická arcidiecéza

---

Sv. Melichar Grodecký

Melichar Grodecký sa narodil roku 1584 v Tešíne na moravsko-poľskom pohraničí. Jeho predkovia pochádzali z poľského Grodzieca.

Melichar vyrastal v silne katolíckej rodine. Život viery tu bol hlboko zakorenený. Z jeho rodiny pochádzali významní kňazi, pôsobiaci v Olomouci. Jedným z nich bol olomoucký biskup Ján, ďalší bol prepošt Václav a tretí je blahoslavený Ján Sarkander, ktorý zomrel mučeníckou smrťou 17. marca 1620, teda o pol roka neskôr ako Melichar.

Detstvo prežil Melichar v rodinnom kruhu. Rodina mu zaručovala dobrú kresťanskú výchovu, v ktorej rástol v kresťanských ideáloch a rehoľnom povolání. Vo veku 10 – 11 rokov ho rodičia poslali do jezuitskej školy vo Viedni. Tam si prehľboval svoje poznanie o Bohu. Tu vstúpil Melichar do Mariánskej kongregácie. Bola to spoločnosť chlapcov, ktorí sa snažili, čo najviac sa dozvedieť o Panne Márii. Stretávali sa raz do týždňa, pripravovali mariánske slávnosti a snažili sa konať skutky lásky. Pomáhali slepým, žobrákom, starcom, vyučovali jednoduchých ľudí vo viere. Počas štúdia vo Viedni dozrelo v Melicharovi rehoľné povolanie. Bol veľmi priateľský, ľahko nadväzoval nové vzťahy, mal apoštolské srdce a vychovávateľský cit. Do jezuitského noviciátu nastúpil 23. mája 1603 v Brne. V noviciáte spoznáva Štefana Pongráca, ktorý tam už je približne rok. Po dvojročnom noviciáte skladá Melichar 22. mája 1605 rehoľné sľuby. Po zložení sľubov ostáva Melichar v Brne vyučovať v nižších triedach tamojšieho kolégia. Neskôr ho predstavení posielajú do Neuhausenu študovať rétoriku. V roku 1608 študuje filozofiu v Prahe. O dva roky neskôr učí na gymnáziu v Štajerskom Hradci. Predstavení ho roku 1612 opäť posielajú do Prahy tentoraz študovať teológiu. Popri štúdiu sa venuje hudbe a je dirigentom ústavného orchestra. Pre neobvyklé schopnosti ho predstavení dovolili vysvätiť za kňaza už po dvoch rokoch teologického štúdia. Ako 30-ročný novokňaz ostal v Prahe, kde naplno uplatňoval svoje všestranné schopnosti. Bol poverený funkciou riaditeľa výchovného ústavu sv. Václava, zároveň bol duchovným správcom pražskej farnosti Kopaniny. Vie si dobre zorganizovať prácu a využiť čas, aby všetko zvládol. Hmotné prostriedky na zabezpečenie ubytovania, stravy, šatstva a peniaze na úhradu štúdia pre chudobných študentov získaval návštevami bohatých ľudí. Núdza podporovala jeho vynaliezavosť, vtipnosť, láskavosť, taktnosť. Svoje starosti denne predkladal Ježišovi. Rehoľné pravidlá mu ukladajú za povinnosť pravidelnú modlitbu, čítanie a uvažovanie o Ježišovi, ktorému sa chce podobať a osláviť ho všetkou svojou prácou. Začiatkom roka 1618 začínajú nepokoje v Prahe. Nespokojnosť s uhorským panovníkom vyostreje nepriateľstvo voči katolíkom. Predstavení usúdili, že je potrebné odísť z Prahy. Posielajú Melichara na východ Uhorska. Má pôsobiť na kolégiu v Humennom. Putuje z Prahy do Brna, odtiaľ do Trnavy, potom pozdĺž Váhu do Košíc a Humenného peši, takmer tri mesiace. Na svojej púti pomáha núdznym, ktorých stretáva. Útrapy putovania v ňom prehľbujú optimizmus, radosť a lásku. Oplatí sa žiť život viery v Boha v každej dobe. Nakoniec jeho púť končí v Košiciach, kde pôsobí ako duchovný cisárskych vojsk.

16. júna 1619 skladá slávnostné rehoľné sľuby do rúk P. Dobokaya. Tieto sľuby sa skladajú v jezuitskom ráde až istý čas po skončení štúdií. Pred sľubmi sa zvyčajne konajú duchovné cvičenia, je pravdepodobné, že si ich páter Melichar vykonal v Humennom začiatkom júna, teda mesiac predtým ako jeho košickí spoločníci. Po slávnostných sľuboch odišiel do Košíc.